

Elektrika prihaja v ospredje trajnostnih strategij

»Prihodnost trga z električno energijo bo še bolj tesno povezana z novimi tehnologijami, digitalizacijo in internetom stvari, s čimer bodo uporabniki imeli še več nadzora nad svojo porabo in bodo dobili še bolj aktivno vlogo,« pravi mag. Boris Sovič, prihajajoči predsednik skupščine Gospodarskega interesnega združenja distribucije električne energije (GIZ DEE).

Usmeritev v nizkoogljično družbo povečuje potrebo po rabi vse bolj čiste energije, kar elektrodistribucijskim podjetjem prinaša nove priložnosti in izzive.

Elektrodistribucijska podjetja morajo zadovoljevati vse večje potrebe po električni energiji, obenem pa se soočajo z novimi razpršenimi viri za njeno proizvodnjo. Pri tem jim je lahko v pomoč sodobna tehnologija, ki pa jo morajo še vpeljati. O sedanjih in

prihodnjih izzivih, ki jih morajo obvladovati elektrodistribucijska podjetja je spregovoril mag. Boris Sovič, predsednik uprave Elektra Maribor, ki bo v prihodnjih dneh prevzel funkcijo predsednika skupščine Gospodarskega interesnega združenja distribucije električne energije (GIZ DEE).

Kateri so trenutno največji izzivi, s katerimi se soočajo elektrodistribucijska podjetja? Na

kakšen način jim v GIZ DEE pri soočanju z njimi stojite ob strani?

Elektrodistribucijska podjetja so že tradicionalno nosilci razvoja. V 20. stoletju s širjenjem elektrifikacije in v 21. stoletju s povezavo elektrifikacije in informatizacije v napredne storitve, priključevanje obnovljivih virov, daljinsko odčitavanje, omogočanje naprednega tarifiranja in individualizacijo komunikacije z uporabniki. Prav zato družbe veliko vlagamo v izpolnjevanje visokih pričakovanih svojih

uporabnikov, zaposlenih, delničarjev in širše skupnosti.

V zadnjem obdobju se soočamo z vedno večjimi izzivi, ki jih povzročajo vedno pogostejše in bolj intenzivne naravne ujme. Z njimi se soočamo tako, da intenzivno gradimo bolj robustna in napredna omrežja za kakovostno in zanesljivo oskrbo naših odjemalcev, prebivalstva in gospodarstva z električno energijo. Svojevrstni izziv pa predstavlja tudi dejstvo, da je nosilec koncesije za dejavnost distribucijskega operaterja podjetje, ki ima le majhen delež elektrodistribucijske infrastrukture, dejavnost pa dejansko opravlja pet elektrodistribucijskih družb, ki so lastniki omrežja, vendar jim koncesija pred leti ni bila podeljena.

Kaj bo opredeljevalo razvoj energetike v prihajajočem obdobju?

V letu 2018 pričakujemo sprejem Energetskega koncepta Slovenije. Podjetja za distribucijo električne energije predstavljamo pomemben del slovenske energetike in se od nas tudi pričakuje, da aktivno sodelujemo pri pripravi EKS in v tej zvezi tudi oblikujemo jasna stališča in predloge, izhajajoč predvsem iz interesov in potreb svojih odjemalcev.

Večina sodobnih energetskih strategij postavlja v ospredje dekarbonizacijo ogrevanja in klimatizacije ter elektrifikacijo prometa. Mrežna integracija proizvodnih virov (male elektrarne) in novih naprav (toplotne črpalke, klimatske naprave, električna vozila ...) predstavlja precejšen izziv za področje distribucije električne energije. Prav od področja distribucije električne energije bo odvisna zmožnost realizacije trajnostnih razvojnih strategij. Električna energija očitno postaja ključen energent za realizacijo naprednih trajnostnih strategij.

V letu 2019 se izteče sedanji regulativni okvir. Ustrezna in pravilna regulacija ima velik vpliv na razvoj omrežja. Ker bo leto 2018 ključno za pripravo novega regulatornega okvira, bomo primerno pozornost namenili tudi tej tematiki.

Kakšne načrte imate v GIZ DEE do konca leta in kakšne v letu 2018?

Na področju ekonomike in financ bodo v ospredju priprave izhodišč za novo regulativno obdobje in uvajanje nove informacijevke podpore, na področju odjemalcev tehničnih zadev bodo družbe sodelovale in izmenjavale izkušnje na temo robustnih in naprednih omrežij,

usmeritev na aktivnega uporabnika in vključevanja proizvodnje iz obnovljivih virov. Posebna pozornost bo posvečena skupnim javnim naročilom.

Zraven varnega, zanesljivega in učinkovitega obratovanja in vzdrževanja je eden ključnih izzivov tudi hitrejša in enostavnejša umeščanje elektroenergetske infrastrukture v prostor, skladno s pričakovanim novim paketom gradbene zakonodaje. Pričakujemo, da se bo s tem paketom marsikateri postopek poenostavil, iz dosedanje prakse pa vemo, da je bilo do zdaj vedno nasprotno.

V letih 2017 in 2018 izvajamo vse potrebno za implementacijo določb Uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in o prostem pretoku takih podatkov ter o razveljavitvi Direktive 95/46/ES (Splošna uredba o varstvu podatkov). Navedena uredba se uporablja od 25. maja 2018. Zraven tega posebno pozornost posvečamo varnostni politiki, ki opredeljuje načela, postopke in ukrepe varovanja podatkov in zaščite informacijskega sistema ter njegovih delov.

Prihodnost trga z električno energijo bo v naslednjih letih še bolj tesno povezana z novimi tehnologijami, digitalizacijo in internetom stvari, kar naj bi vodilo k temu, da bodo uporabniki imeli še več nadzora nad svojo porabo in bodo dobili še bolj aktivno vlogo. Dobavitelji bodo lahko kreirali pakete oskrbe in druge storitve po meri vsakega uporabnika, komunikacija z uporabniki pa bo lahko še bolj personalizirana oz. ciljno usmerjena. Za nas kot distributerja navedeno pomeni, da bomo imeli še boljše informacije, potrebne za učinkovito upravljanje distribucijskega omrežja.

Kaj v GIZ DEE pričakujete od japonsko-slovenskega projekta NEDO?

Japonsko slovenski projekt NEDO je vsebinsko predvsem projekt distribucijskega omrežja, ki pa ima dodan tudi delček iz delovanja prenosnega omrežja.

Pričakovanja so posledično večplastna in kompleksna. Strnemo jih lahko v pravočasno pripravo oziroma prilagajanje na prihajajoče izzive. Gibljejo se od osvajanja novih znanj in tehnologij, nabiranja izkušenj v tako velikih projektih na širšem območju do spremljanja in evaluacije razvitih funkcionalnosti v realnem demonstracijskem okolju. Projekt NEDO predstavlja najkompleksnejše pametno omrežje v Republiki Sloveniji do zdaj.

Z demonstracijskim projektom NEDO se razvijajo rešitve za prilagajanje distribucijskega elektroenergetskega omrežja na povečan odjem električne energije, vse intenzivnejše mrežne integracije razpršenih virov in pomembno povečevanje števila aktivnih odjemalcev.

Skupni imenovalac vseh rešitev je integracijska platforma, ki bo v končni fazi omogočala izmenjavo podatkov med različnimi procesi distribucije električne energije, hkrati pa tudi med različnimi deležniki v procesu od proizvodnje električne energije v razpršenih virih, operaterja distribucijskega omrežja, sistemkega operaterja, trgovcev z električno energijo v kasnejših fazah, predvsem pa aktivno vključuje končnega uporabnika. Vsak od naštetih deležnikov ima različne naloge/ interese od zakonsko reguliranih pa vse do čisto tržnih, zato je toliko bolj pomembna izmenjava informacij med njimi.

Projekt že ima nekatere opazne učinke. Za projekt 'Izravnava konic' je na primer pomembno, da je Agencija za energijo v novem Aktu o metodologiji za določitev regulativnega okvira in metodologiji za obračunavanje omrežnine za elektrooperaterje naredila velik korak v smislu uvedbe pilotnih naprednih omrežnih tarif (123. člen), kar ponuja možnosti za spodbujanje odjemalcev za optimalni odjem z vidika omrežja. Sistemski števci, vključeni v sistem naprednega merjenja, omogočajo sistemskemu operaterju izvajanje naprednih storitev. Z ustreznimi spodbudami je mogoče doseči, da se odjemalci aktivno vključijo v programe prilagajanja odjema, in tako prispevajo k znižanju investicijskih stroškov v širitev elektroenergetskega omrežja.

Uspešna aktivna (vendar pravočasna) vključitev odjemalcev je možna zgolj v primerih, kadar si lahko odjemalec s spremembo svojih navad oz. odjema zagotovi dovolj velike prihranke. Odjemalec lahko spremeni svoj vzorec porabe tako v časovnem kot tudi v količinskem smislu. Interes elektrodistribucije je znižati (oz. vsaj časovno zamakniti) potrebe po investicijah v omrežje – to je znižanje konice. Interes uporabnika omrežja je nižanje stroškov.